

İLKÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN İNTERNETİ VE ARAMA MOTORLARINI KULLANIM DURUMLARI

THE USE LEVELS OF INTERNET AND SEARCHING ENGINEES OF PRIMARY SCHOOL STUDENTS

Senem SAKARYA

Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri ABD Yüksek Lisans Öğrencisi
E-Posta: senemsakarya@hotmail.com

İbrahim TERCAN

Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri ABD Yüksek Lisans Öğrencisi
E-Posta: ibrahimtercan@hotmail.com

Yrd.Doç.Dr. Ahmet Naci Çoklar

Selçuk Üniversitesi, Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü, Konya/ Türkiye
e-posta: ahmetcoklar@selcuk.edu.tr

ÖZET

İnternetin yaygınlaşması ve kolay kullanımı bilgi kaynağı olarak kullanımını da artırmaktadır. İnternette bilgi sorgulamanın kolay yöntemlerinden biri de arama motorlarıdır. Arama motorları, hangi düzeyde olursa olsun öğrencilerin internette bilgiyi bulabilmelerini sağlayan önemli başvuru kaynakları arasındadır. Bu çalışmada Konya ili Meram ilçesinde yer alan Mehmet Şükriye Sert İlköğretim Okulundaki 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflarındaki öğrencilere araştırmacılar tarafından geliştirilen anket uygulanmıştır. 370 öğrenciden veri toplanmıştır. Araştırma sonucunda bilgi kaynağı olarak internetin ilk sırada geldiği, interneti öğrencileri en çok evden kullandıkları, bilgi arama, oyun oynama, haberleşme amaçlı kullanımlarının ön plana çıktığı, en çok kullanılan arama motorunun Google olduğu ve arama motorları içerisinde aranan bilgi türünün şiir, haber ve bilgi gibi yazı ağırlıklı bilgiler olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: İnternet, arama motoru, ilköğretim öğrencileri.

ABSTRACT

The Internet's becoming widespread and easy to use, increase to use it like a source of information. One of the easiest methods of searching on the web are the web search engines. The web search engines, which helps all the students to find information on the web is an important reference. In this study, we implemented a survey developed by researchers to the students 4, 5, 6, 7 and 8. grader at the primary school Mehmet Şükriye Sert which s situated in Konya, Meram. We gathered data from 370 students. According to the results of this research, we can say that the web comes first as a source of information and that the students use the web at their home for communication, searching for information, play games purposes. Also a result of the research is that Google is the most widely used search engine and that the type of information sought in the search engines are poetry, writing mainly information such as news and information.

Keywords: Internet, Search Engines, Primary School Students.

1. GİRİŞ

İnternetin hayata girmesiyle çağ bir evrimleşme sürecine girmektedir. Bilgiler artık daha yakın soruların cevapları daha ulaşılabilir olmaktadır. Giderek büyüyen internet kavramı her alanda olduğu gibi eğitim alanında da çoktan yerini almış ve sunduğu bilgi ortamlarıyla yerini dahada büyüteceğe benzemektedir. Bilişim ve

iletişim alanındaki araçların ve teknoloji ürünlerinin birlikte kullanılıyor olması, kişilerin ve toplumların yaşayış biçimlerine değişik bir boyut kazandırmakta ve insanoğluna farklı seçenekler sunmaktadır (Nakilcioğlu,2007).

Araştırma ve geliştirme sürecinin en önemli olan ilk adımı araştırma yolu ile bilgiye ulaşımın sağlanmasıdır. Kütüphanelerdeki kaynakları taramak şeklinde gerçekleşen geleneksel araştırma yöntemleri, bilgi ve internet teknolojilerinin gelişmesi ile internet üzerinden etkin olarak yapılmaya başlanmıştır. İnternet üzerinden veriye ulaşmak için kullanılabilir yöntemlerden biride internet üzerinden arama motorlarıyla yardımıyla arama yapmaktır.İnternetin neredeyse her yaş grubu ve meslekten kullanıcıya hitap etmesiyle, arama motorları da bilişim sektöründe pazar payı en yüksek araçlardan biri haline gelmekte ve performansları da giderek önem kazanmaktadır (Ergün,Topal ve Çağıl, 2008).

Araştırma süreçlerinin en önemli adımı bilgi kaynağının bulunması ve bilgiye ulaşmaktır. Önceleri kaynak olarak kitaplardan yapılan araştırmalar teknolojinin ve internetin gelişmesi ile yerini internet üzerinden yapılan online aramalara bıraktı. Veriye ulaşım internet yoluyla sağlanmaya başlandı. İnternet üzerinden veriye ulaşmak içinse arama motorları kullanılmaktadır. Kullanıcılar, kütüphanelerin Amazon ve Google (“Amazoogole”) gibi hizmet vermesini istemektedirler. Kütüphaneler de bu isteği gerçekleştirmek için mevcut dermelerini tanımları ve tam metinleriyle birlikte World Wide Web’e taşıyarak Açık Arşivler Girişimi Metadata Harmanlama Protokolü (OAI-MHP) aracılığıyla başka kuruluşların kullanıcılarına açtılar. OCLC’nin Open WorldCat kataloğu, Google Scholar, Google Print ve Yahoo! Subscriptions gibi girişimler kütüphaneleri giderek “sanal güzergâhlar”a dönüştürmektedir. (Tonta, 2006).

Böyle bir durum söz konusuysen eğitimde giren internet ve teknolojik gelişmeler interneti eğitimde daha verimli kullanmaya yönlendirici adımlar atmaya teşvik etmiştir. Kütüphanelerin yerini artık sanal dünya almış öğrenciler bilgiyi kitaptan çok internetten aramayı tercih etmişlerdir. Tüm bu veriler doğrultusunda internet ve arama motorları bir araya geldiğinde öğrenmeye araştırmaya bilgi edinmeye ihtiyaç duyan öğrencilere verilere ulaşım kolaylığının kapısı açılmıştır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı ilköğretim öğrencilerinin İnterneti ve arama motorlarını kullanım durumlarının belirlenmesidir. Bu amaca yönelik olarak aşağıdaki sorulara yanıtlar aranmıştır.

1. İnternet öğrencilerin bilgi arama kaynağı olarak hangi konumda bulunmaktadır?
2. Öğrenciler interneti en çok nerede kullanmaktadırlar?
3. Öğrencilerin interneti en çok hangi amaçla kullanmaktadırlar?
4. Öğrenciler hangi arama motorlarını kullanmaktadırlar?
5. Öğrencilerin arama motorlarında aradığı bilgi türleri nasıl dağılım göstermektedir?

2. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma evreni, veri toplama aracı, verilerin toplanması ve analizi açıklanmıştır.

2.1. Araştırmanın Modeli

Nicel yöntemle desenlenen bu araştırma tarama modeli şeklinde desenlenmiştir. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen varolan bir durumu varolduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır (Karasar,2005,77). İnternet ve arama motorlarının kullanımı konusunda öğrencilerin durumlarını ortaya koymayı amaçlayan bu çalışma tarama modelindedir.

2.2. Çalışma Evreni

Araştırma evrenini 2010-2011 öğretim yılı Konya ili Meram İlçesi Mehmet Şükriye Sert İlköğretim Okulunda öğrenim gören 4.,5.,6.7. ve 8. sınıf ilköğretim öğrencileri oluşturmaktadır. Evrenin tamamına ulaşılabilmesi nedeniyle örneklem alınmamıştır. Toplam 370 öğrenciye ulaşılabilmiştir. Katılımcıların demografik bilgileri Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Bilgileri

		n	%
Cinsiyet	Kız	195	52,7
	Erkek	175	47,3
Sınıf	4. sınıf	80	21,6
	5. sınıf	82	22,2

	6. sınıf	56	15,1
	7. sınıf	57	15,4
	8. sınıf	95	25,7
	Toplam	370	100,0

2.3. Veri Toplama Aracı ve Verilerin Toplanması

Öğrencilerin internet ve arama motorlarını kullanım durumlarını belirlemek amacıyla araştırmacılar tarafından bir anket geliştirilmiştir. Anket iki farklı uzmana (öğretmen ve eğitim teknolojü) gösterilerek öneriler doğrultusunda düzenlemeler yapılmıştır. Pilot uygulama olarak beş farklı öğrenciye uygulatılan anket, son düzenlemelerden sonra gerekli sayıda çoğaltılarak araştırmacılar tarafından uygulanmıştır.

2.4. Verilerin Analizi

Öğrencilerin verdikleri yanıtların tamamının analizi için yüzde (%) ve frekans (n) değerleri kullanılmıştır. Verilerin analizinde SPSS 17 (Statistical Package for the Social Sciences) paket programından yararlanılmış, anlamlılık düzeyi olarak .05 alınmıştır.

3. BULGULAR VE YORUM

İnternet ve arama motorları kullanımı açısından ilköğretim öğrencilerinin genel durumlarının belirlendiği araştırmada yer alan alt amaçlar incelenmiş, her bir alt amaca yönelik bulgu başlık şeklinde verilmiştir.

3.1. Öğrencilerin Yararlandıkları Bilgi Kaynakları Arasında İnternet'in Yeri

Öğrencilere bilgi kaynağı olarak yararlandıkları kaynaklar sorulmuştur. Öğrencilerin bu soruya verdiği yanıtlar analiz edilerek sonuçlar Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Öğrencilerin Yararlandıkları Bilgi Kaynakları

	Yararlanıyorum		Yararlanmıyorum	
	n	%	n	%
İnternet	301	81,4	69	18,6
Çalışma Kitabı	144	38,9	226	61,1
Ansiklopedi	74	20,0	296	80,0
Ders Kitabı	65	17,6	305	82,4
Diğer	32	8,6	338	91,4

İnternet öğrencilerin bilgi kaynağı olarak en fazla yararlandığı (%81,4) kaynak olmuştur. Bu oranı %38,9 ile çalışma kitabı, %20 ile ansiklopedi, %17,6 ile ders kitabı ve son olarak %8,6 ile diğer kaynaklar izlemiştir. İnternet tüm diğer kaynaklar arasında dikkat çekici bir orana sahiptir.

3.2. Öğrencilerin İnternet En Çok Kullandıkları Yerler

Öğrencilere İnterneti *en çok* nereden kullandıkları sorusu yöneltilmiştir. Öğrencilerin bu soruya verdikleri yanıtlar da analiz edilmiş, sonuçlar Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Öğrencilerin İnterneti Kullandıkları Yerler

Kullanım Yeri	n	%
Evde	249	67,3
Okulda	49	13,2
İnternet Kafede	30	8,1
Diğer Yerlerde	23	6,2
Kullanmıyorum	19	5,1
Toplam	370	100,0

370 öğrenciden sadece 19'u (%5,1) İnterneti kullanmadığını ifade etmiştir. Buna karşın interneti kullanan öğrencilerin çoğunluğu (%67,3) interneti evde kullandığını ifade etmiştir. Bu oranı %13,2 ile okul takip

ederken, %8,1 ise İnternet kafe şeklinde olmuştur. Diğer yandan 23 öğrenci (%6,2) ise internete ev, okul ve İnternet kafe haricindeki yerlerden bağlandığını ifade etmiştir.

TUİK (2010) “Hanehalkı bilişim teknolojileri kullanım araştırması sonuçları “na göre de Bilgisayar kullanılan yerler; %70 ile ev, %31,3 ile işyeri, %17,5 ile İnternet kafe, İnternet kullanılan yerler ise; %62,8 ile ev, %31,6 ile işyeri, %20 ile İnternet kafe olarak sıralanmaktadır. Bilgisayar ve İnternet kullanım oranlarının en yüksek olduğu yaş grubu 16-24 yaş grubu olduğu belirtilmiştir.

3.3. Öğrencilerin İnterneti Kullanım Amaçları

Öğrencilerin en çok başvurduğu araç olarak ifade ettikleri İnternetin, araştırma alt amaçları doğrultusunda kullanım amaçları da araştırılmıştır. Elde edilen bulgular aşağıda verilmiştir (Tablo 4).

Tablo 4. Öğrencilerin İnterneti Kullanım Amaçları

Kullanım amacı	n	%
Bilgi arama	264	71,4
Oyun oynama	98	26,5
Haberleşme ve eğlence	167	45,1
Film izleme /müzik dinleme	71	19,2
Haber takip	23	6,2
Diğer	16	4,3

Öğrencilerin İnternet kullanım amaçları içerisinde ilk sırada bilgi arama (%71,4) gelmektedir (Tablo 4). Bu oranı haberleşme ve eğlence takip etmektedir (%45,1). Oyun oynama (%26,5), film izleme veya müzik dinleme (%19,2) ve haber takibi % 6,2 düşük orana sahip amaçlar olurken, %4,3 ile diğer amaçlar en düşük oran olmuştur.

Ergün, Topal ve Çağıl (2008) ‘ın yaptıkları anket çalışmasına göre de kullanıcıların internet ve arama motorları aracılığıyla öncelikli olarak ödev ve literatür taraması yaptıkları anlaşılmaktadır. Bunu haber başlığı, satın almak istenen ürün ve müzikle ilgili konular takip etmektedir.

3.4. Öğrencilerin Kullandıkları Arama Motorları

Öğrencilerin İnternet ortamında kullandıkları arama motorları sorulmuş ve verdikleri yanıtlar analiz ederek, elde edilen bulgular Tablo 5 aracılığı ile paylaşılmıştır.

Tablo 5. Öğrencilerin Tercih Ettikleri Arama Motorları

Arama Motoru	n	%
Google	328	94,2
Bing	9	2,6
Mynet	2	0,6
Yahoo	3	0,8
Diğer	6	1,7
Toplam*	348	100

*Bu soruya bazı öğrenciler cevap vermemiştir.

Tablo 5’te görüldüğü gibi öğrencilerin büyük bir oranı (%94,2) arama motoru olarak Google’ı tercih etmektedir. Diğer arama motorları ise sadece %5,8 kullanım oranına sahiptir. Yine Ergün, Topal ve Çağıl (2008) ‘ın yaptıkları anket çalışmasına göre de kullanıcıların hemen tamamına yakını Google arama motorunu öncelikli olarak kullanmaktadır. Bunu açık bir farkla Yahoo takip etmektedir.

3.5. Öğrencilerin Arama Motorlarında Aradıkları Bilgi Türleri

Öğrencilere yöneltilen bir diğer soru ise arama motorunda aradığı bilgi türleri olmuştur. Öğrencilere resim-fotoğraf, müzik, yazı (şiir, haber, bilgi vb.), video (film, dizi vb.) ve diğer şeklinde sunulan seçeneklerden öğrenciler kullandıklarını işaretlemişlerdir. 340 öğrencinin yanıt verdiği ve birden fazla seçenek işaretlenebilen bu sorudan elde edilen analiz sonuçları ise aşağıdaki gibidir (Tablo 6).

Tablo 6. Öğrencilerin Arama Motorlarında Aradıkları Bilgi Türleri

	Yararlanıyorum	
	n	%
Yazı (şiir, haber, bilgi vb.)	196	57,6
Müzik	105	30,9
Video (film, dizi vb.)	86	25,2
Resim-fotoğraf	85	25,0
Diğer	68	20,0

Tablo 6'dan da görüleceği gibi, öğrencilerin en çok arama yaptıkları bilgi türü (%57,6) yazı ağırlıklı şiir, haber, bilgi vb bilgiler olmuştur. Öğrencilerin arama yaptıkları diğer bilgi türleri ise müzik (%30,9), video (%25,2), resim-fotoğraf (%25) ve diğer (%20) şeklinde sıralanmıştır.

4. SONUÇLAR

İnternet yapılan yatırımlar ile her geçen gün daha çok yaygınlaşmakta, bilgi kaynağı olarak daha fazla kullanılmaktadır (Odabaşı ve diğerleri, 2007). İnternet bu özelliği ile eğitim-öğretim sürecinin önemli bir parçası haline gelmiştir. İlköğretim öğrencilerinin proje ve performans ödevlerinden yararlanma konusunda da İnternet önemli bir kaynaktır (Akdağ ve Çoklar, 2009). Konya ili Merkez Meram ilçesinde bulunan bir ilköğretim okuluna devam eden ve 4.,5.,6.,7. ve 8. sınıf öğrencilerinden oluşan 370 öğrenciden veri toplanarak gerçekleştirilen bu çalışmada bir bilgi kaynağı olarak İnternetin ve arama motorlarının genel durumu araştırılmıştır. Araştırma sonucunda aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir.

- İnternet bilgi kaynağı olarak öğrencilerin yararlandığı kaynaklar arasında ilk sırada yer almaktadır. İnternetin öncelikli bilgi kaynağı olduğu söylenebilir. Türkiye'de İnternetin önemi çok kısa sürede fark edilip yararlanılmaya başlanmıştır. 2000 yılında 1,7 milyon olan kullanıcı sayısı 1 yıl içinde % 100'den fazla artarak hızla yükselmiştir (Mestçi, 2007). Zamanla İnternet kullanımındaki bu artış eğitim alanına sıçramış öğrencilerin kaynak aramada başvurdukları kaynaklar arasında başı çekmektedir. İşman ve Gürgün (2008) Günümüzde bilginin kaynağına ulaşmak gittikçe kolaylaşmakta ve birinci elden bilgiye ulaşma olanağı da sağlanmaktadır. Bu yararları sayesinde teknolojinin yeri öğrenmede gittikçe kaçınılmaz olmaktadır.
- Öğrenciler İnterneti en çok evde kullanmaktadırlar. Bu oranı sırası ile okul ve İnternet kafe takip etmektedir. Bu bulgu TUİK (2010) verileri ile de paralellik göstermektedir. İnternet bağlantı yeri ile ilgili veriler incelendiğinde kullanıcıların çoğunun bu dönemde İnternet kullanılan yerleri; %57,6 ile ev, %32,4 ile işyeri, %24,1 ile İnternet kafe olarak sıralanmaktadır.
- Öğrencilerin İnterneti kullanım amaçları incelendiğinde çok büyük bir oranda bilgi arama ön plana çıkmaktadır. Bu oranı sırası ile oyun oynama, haberleşme ve eğlence, film izleme veya müzik dinleme, haber takip ve diğer amaçlar takip etmektedir. Çelen, Çelik ve Seferoğlu (2011)' nun yaptıkları çalışmada da çocukların İnterneti okul işleri (%92), eğlence - video klip izlemek (%59), oyun oynamak (%49), arkadaşları ile sosyal ağlarda paylaşımda bulunmak (%48), haberleri okumak ya da izlemek (%40), müzik ya da film indirmek (%40) için kullandıklarını belirtmişlerdir.
- Öğrencilerin tamamına yakını arama motoru olarak Google'ı kullanmaktadır. Tonta (2006)'ya göre düz dünyanın tek kütüphanesi olmayı hedefleyen Google'ın sunduğu çeşitli hizmetlere bakmak yeterlidir (Google Scholar, Images, Groups, Maps, News, Video, Earth, Book Search, Blog Search, Answers, Froogle ve diğerleri). Tonta (2006) google arama motorunun ne derece tekelleştiğini belirtmeye çalışmıştır.
- Arama motorlarında aranan bilgi türü olarak ilk sırada şiir, haber ve bilgi gibi yazı ağırlıklı bilgi türleri gelmektedir. Bu oranı müzik, video, resim-fotoğraf takip etmektedir. Buda öğrencilerin ödev araştırması veri elde etme gibi istekler doğrultusunda arama motorlarına sık sık başvurduğunu kanıtlar niteliktedir.

KAYNAKLAR

Akdağ H. ve Çoklar, A.N.(2009). *İlköğretim 6. Ve 7. Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersi Proje Ve Performans Görevlerini Hazırlarken Yararlandıkları Kaynaklar, İnternetin Yeri Ve Karşılaştıkları Güçlükler*. Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2(2), ss: 1-16.

- Çelen, F.K., Çelik, A. ve Seferoğlu S.S.(2011). *Çocukların İnternet Kullanımları ve Onları Bekleyen Çevrim-İçi Riskler*. Akademik Bilişim 2011, 2-4 Şubat 2011 / İnönü Üniversitesi, Malatya
- Ergün, K., Topal B. ve Çağıl G.(2008). *Arama Motorlarının Kullanımına Yönelik Bir Anket Çalışması*. 1. Mühendislik ve Teknoloji Sempozyumu 24-25 Nisan 2008 / Çankaya Üniversitesi, Ankara
- Işman, A. ve Gürgün, S (2008). *Özel Okullarda Öğrenim Gören İlköğretim Öğrencilerinin İnternete Yönelik Tutum Ve Düşünceleri*. 8. Uluslar arası Eğitim Teknolojileri Konferansı, 6-8 Mayıs 2008, Eskişehir.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Mestçi, A.(2007). *Türkiye İnternet Raporu 2007*. XII. “Türkiye’de İnternet” Konferansı 8-10 Kasım 2007, Ankara
- Nakilcioğlu, İ.H.(2007). *İletişimden Bilişime:İnternet Kültüründen Kesitler*. Akademik Bilişim 2007 - Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya 31 Ocak-2 Şubat 2007
- Odabaşı, H.F., Kabakçı, I ve Çoklar, A.N. (2007). *İnternet, Çocuk ve Aile*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Tonta, Y.(2006). *Kütüphaneler Sanal Güzergâhlara Mı Dönüşüyor?* . I. Uluslararası Bilgi Hizmetleri Sempozyumu, 26-27 Mayıs 2006, İstanbul
- TÜİK (2010); “Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanımı Araştırması Sonuçları”, Sayı:14818 - Ağustos 2010. **İnternet**, Erişim Tarihi: 10.08.2011; <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=6308>